

FRA pranešimas spaudai
Viena, 2019 m. gruodžio 11 d.

Kalinimas už nusikalstamas veikas. Ar gerbiamos kalinių teisės?

Naujoje Pagrindinių teisių agentūros (FRA) ataskaitoje teigiama, kad dėl kalėjimų perpildymo, prastų sanitarinių sąlygų ir ribotų galimybių laiką leisti už kalėjimo kameros ribų pažeidžiamos kalinių teisės ir kyla pavojus jų rehabilitacijai. Ataskaitos išvados ir pagalbinių duomenų bazė padės teisėjams ir advokatams įvertinti kalinimo sąlygų trūkumus priimant sprendimus tarpvalstybinėse bylose.

„Tarptautinėse ir ES kalinimo taisyklėse aiškiai nustatyta, kad kalinių orumas turėtų būti užtikrinamas, – sako FRA direktorius [Michaelas O’Flaherty](#). – Kalėdami kaliniai dažnai patiria žeminančias sąlygas. ES valstybės narės turi užtikrinti orias kalinimo sąlygas ir kuo geresnes kalinių rehabilitacijos galimybes.“

Ataskaitoje „[Kalinimo už nusikalstamas veikas sąlygos Europos Sąjungoje. Taisyklės ir tikrovė](#)“ aprašomi atrinkti tarptautiniu ir Europos lygmenimis taikomi būtini standartai ir kaip jie perkeliami į nacionalinę teisę. Joje taip pat atskleidžiama, kaip šios taisyklės taikomos praktiškai, visų pirma vertinant toliau išvardytus aspektus.

- **Kameros dydis.** Perpildytuose kalėjimuose vienam kaliniui dažnai tenka mažesnis nei 3 kvadratinėjų metrų plotas – taip pažeidžiama rekomendacija, kad vienam kaliniui turėtų tekti bent 4 kvadratiniai metrai.
- **Laikas už kameros ribų.** Valstybės narės ne visada reglamentuoja, kiek laiko kaliniai gali praleisti už kameros ribų. Kartais kaliniai už kameros ribų praleidžia vieną valandą per dieną, o perpildytuose kalėjimuose to ypač nepakanka.
- **Sanitarinės sąlygos.** Nors sąlygos pamažu gerėja, nešvarūs kalėjimai ir ribotos galimybės naudotis vonios kambariais pažeidžia tarptautinius ir nacionalinius įstatymus.
- **Sveikatos priežiūra.** Nors kaliniams turėtų būti teikiamos tokio paties lygio sveikatos priežiūros paslaugos, kaip ir visai visuomenei, trūkstant darbuotojų jas suteikti dažnai vėluojama. Be to, per sveikatos patikrinimus kaliniams neužtikrinamas privatumas.
- **Smurtas.** Nors valstybės narės yra įsipareigojusios apsaugoti įkalinimo įstaigose kalinamus kalinius, daugelyje valstybių narių fizinis ar seksualinis smurtas ir patyčios yra kalinių kasdienybė.

Šios išvados padės teisėjams ir kitiems praktikuojantiems teisininkams įvertinti, ar kaliniams gresia nežmoniškas ir žeminantis pagrindines teises pažeidžiantis elgesys.

Tai ypač naudinga priimant sprendimus dėl tarpvalstybinių bylų, pavyzdžiui, kai valstybės narės išduoda [Europos arešto orderį](#).

Kartu su ataskaita pateikiama nauja FRA [internetinė kalinimo už nusikalstamas veikas duomenų bazė](#). Joje sukaupti nacionaliniai standartai, įstatymai ir stebėsenos ataskaitos apie kalinimo sąlygas visoje ES.

Siekdama parodyti, kaip skiriasi kalinimo sąlygos skirtingose valstybėse narėse, FRA naudojosi nacionalinių stebėsenos įstaigų ataskaitomis ir [pokalbiais, surengtais per ankstesnius tyrimus](#).

Europos Komisija paprašė FRA surinkti informaciją apie kalinimo sąlygas ir stebėseną visose ES valstybėse narėse, padėsiančią teisinėms institucijoms priimti sprendimus dėl sulaikytųjų perkėlimo į kitą ES valstybę narę.

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės: media@fra.europa.eu arba tel.: +43 1 580 30 642.